

بیانیه اولیه هیئت انستیتیوت دموکراتیک ملی برای نظارت بر انتخابات پارلمانی (ولسی جرگه) 2010 افغانستان

کابل، 20 سپتامبر 2010

این بیانیه اولیه از سوی هیئت ناظر انتخابات انستیتیوت دموکراتیک ملی، که به تاریخ 1 اگست 2010 آغاز به کار کرد و متشکل از 164 ناظر افغان و بین المللی از 13 کشور می باشد، به نشر می رسد. وضعیت امنیتی مانع ناظران از رسیدن به بخش های از کشور شد. با وجود این، انستیتیوت دموکراتیک ملی در روز انتخابات در 30 ولایت از مجموع 34 ولایت کشور فعالیت و از بیش از 700 محل رای گیری بازدید کرد. انستیتیوت دموکراتیک ملی از سال 2002 بدینسو در افغانستان حضور داشته و به حمایت از انتخابات دموکراتیک از سقوط طالبان تاکنون کار کرده است. این هیئت از کمک های مالی اداره توسعه بین المللی ایالات متحده تمویل شده است.

قبل از روز انتخابات، ناظران انستیتیوت دموکراتیک ملی در سراسر افغانستان مصاحبه ها و مشوره های با نامزدهای انتخاباتی، مقامات دولتی، کمیسیون مستقل انتخابات، کمیسیون شکایات انتخاباتی، کمیسیون رسانه ها، مسؤلان احزاب سیاسی، گروه های مدافع زنان، سازمان های حقوق بشر، ژورنالستان افغان و بین المللی و نیز اعضای جامعه دیپلماتیک انجام دادند. پیشاپیش روز انتخابات، انستیتیوت دموکراتیک ملی تازه هایی را به طور دوره ای به نشر رساند که به تازه های دوره قبل از انتخابات می پرداخت. بر علاوه، این هیئت از روابط خود با سازمان های داخلی ناظر بر انتخابات، که هزاران ناظر را در روز انتخابات مستقر کرده بودند، بهره جست.

هدف این هیئت عبارت از ثابت کردن حمایت مداوم جامعه جهانی از پیشبرد روند دموکراتیک در افغانستان و ارائه یک ارزیابی بی طرفانه از انتخابات 27 سنبله است. انستیتیوت دموکراتیک ملی فعالیت های خود را مطابق قوانین افغانستان و اعلامیه اصول نظارت بین المللی بر انتخابات، که انستیتیوت دموکراتیک ملی از جمله حمایت کنندگان مؤسس آن می باشد، انجام داد.

با این که آمادگی ها برای انتخابات در مقایسه با انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی سال گذشته بهتر بود، ولی بسیار پیش از وقت است که کیفیت روند انتخابات کنونی را به طور کامل ارزیابی کنیم. جدول بندی آراء تاکنون شروع نشده است، نتایج رسمی هنوز اعلام نشده است و هنوز باید شکایات انتخاباتی از سوی مراجع انتخاباتی طی مراحل و حل شود. مشکلات مربوط به انتخابات، به شمول تخطی های جدی که ممکن است در مناطق ناامن و خارج از دسترس اتفاق افتاده باشد، ممکن است در جریان هفته های آتی آشکار شود. ناظران انستیتیوت دموکراتیک ملی شاهد تعدادی از موارد جدی خشونت مربوط به انتخابات، از جمله حملات بر محلات رای گیری و رای دهندگان، بوده اند اما بسیار زود است که بدانیم که تأثیر این وقایع بر روند کلی تر انتخابات چه خواهد بود.

چالش های دشوار و ویژه ای در شکل دادن به این پروسه و کشف تقلب در این انتخابات وجود دارد. از آنجا که تفاوت ها میان نامزدان رقیب احتمالا کم خواهد بود، تعداد اندکی آراء می تواند بر نتیجه انتخابات برای بعضی کاندیداها تأثیر بگذارد. بنابراین، برای ناظران داخلی و بین المللی بسیار مهم خواهد بود که جدول بندی نتایج و روند رسیدگی به شکایات را در سراسر دوره بعد از روز رای گیری به دقت دنبال کنند. ارائه یک ارزیابی همه جانبه از روند انتخابات تنها بعد از آن که نهادهای انتخاباتی این فعالیت ها را تکمیل کرده باشند امکان پذیر است. در نتیجه، انسیتیوت دموکراتیک ملی در این مرحله به ارائه ارزیابی نهایی نمی پردازد و به بررسی خود از روند انتخابات در روزها و هفته های در پیش رو ادامه خواهد داد. این انسیتیوت ممکن است بیانیه های دیگری در دوره بعد از روز رای گیری نشر کند و بعد از آن که روند انتخابات به پایان می رسد گزارش نهایی ای را نشر خواهد کرد. انسیتیوت دموکراتیک ملی اذعان می دارد که این مردم افغانستان است که سرانجام به قضاوت در مورد اعتبار این انتخابات خواهند نشست.

I. چکیده

خشونت ها مانع از مشارکت رای دهندگان در چندین بخشی از کشور شد. این، اما، تصویر کاملی از روند انتخابات به دست نمی دهد. انتخابات 2010 افغانستان نیز نشان داد که میلیون ها افغان- به عنوان نامزدهای انتخاباتی و ناظران شان، رای دهندگان، ناظران داخلی انتخابات و مسؤلان انتخاباتی- به اطمینان یافتن از این که حکومت این ملت بازتاب دهنده اراده مردم است، متعهدند. این افراد به رغم وضعیت رو به وخامت امنیتی در بخش های متعدد کشور، و بدون این که از تقلب گسترده که انتخابات سال 2009 را مشخص می کرد مأیوس شوند، در روند انتخابات سهم گرفتند و در سوق دادن ملت به سوی یک آینده دموکراتیک تر شجاعت و اراده خود را به نمایش گذاشتند.

افغان ها به رغم حوادث امنیتی زیاد، به شمول حداقل 30 مورد کشتار گزارش شده، در بخش های زیادی از کشور به پای صندوق های رای رفتند که از میزان بالاتر مشارکت در مراکز شهری شمال، مناطق مرکزی و شرقی تا میزان پایین تر مشارکت در جنوب و جنوب شرق را در بر می گرفت. مشکلات امنیتی به بستن شدن مراکز رای گیری و تأخیر در رای گیری منجر شد. طرز العمل های انتخاباتی در جاهایی که امکان نظارت وجود داشت نسبتاً بدون کدام مشکل اجرا شد، هر چند تعداد اندکی از محلات که مورد نظارت قرار گرفت با مشکلات جدی طرز العمل مواجه شد. هر چند نگرانی های قبل از روز انتخابات در مورد موجودیت کارت های تقلبی را ی دهی در روز انتخابات به واقعیت تبدیل شد، اما در موارد متعدد مسؤلان انتخاباتی و نیروهای امنیتی برای جلوگیری از رای دهی غیرقانونی و بازداشت مجرمان به سرعت واکنش نشان دادند. با وجود این، مشکل است که قضاوت کنیم که چند مورد استفاده موفقانه از کارت های جعلی کشف نشده باقی ماند. نگرانی ها در مورد کیفیت و سازگاری استعمال رنگ در انگشتان رای دهندگان در روز انتخابات گزارش داده شد، هر چند در این مرحله تأثیر آن بر روند نامعلوم است.

گزارش ها از کمبود برگه های رای از سراسر کشور نشر گردید- هر چند تا هنوز روشن نیست که کدام موارد از اختصاص اوراق رای ناکافی در محلات رای گیری ناشی شد و کدام موارد از پرکردن صندوق های رای حکایت داشت. در بعضی موارد، کمیسیون مستقل انتخابات توانست محلات رای گیری بدیل برپا کند تا به تقاضای رای دهندگان پاسخ گوید. در حالی که چالش های امنیتی و لجستیکی، نظارت در خارج از بسیاری از مراکز ولایتی را به شدت محدود ساخت، اما دسترسی کاندیداها و ناظران احزاب و مشاهدان در محلات رای گیری عادلانه بود، هر چند تجمع بیش از حد ناظران در بعضی از بخش های ولایت کابل گزارش داده شد. با وجود تلاش ها برای استخدام تلاشی کنندگان زن در روزهای قبل از انتخابات، وزارت داخله نتوانست تلاشی کنندگان زن را استخدام کند و کمیسیون مستقل انتخابات نتوانست به نیازها برای حضور کارمندان زن در محلات رای گیری در تمامی مراکز که مورد نظارت قرار گرفت پاسخ گوید.

مانند انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی سال 2009، وضعیت امنیتی مانع از توانایی ناظران بین المللی و داخلی و نیز ناظران کاندیداها برای نظارت بر انتخابات در بخش های متعدد کشور گردید- و این بخش ها بیشترین آسیب پذیری را

در برابر تقلب انتخاباتی دارد. ضروری است که مسؤلان انتخاباتی و نیز ناظران داخلی و بین المللی جدول بندی آراء و روند رسیدگی به شکایات را به دقت دنبال کنند تا بی قاعدگی ها و سایر بی نظمی ها را شناسایی کنند. این بی نظمی ها شامل مسایل ذیل می گردد اما محدود به اینها نیست: میزان بالای مشارکت غیرمحمّل در بخش های ناامن کشور؛ مشارکت زیاد در محلات رای گیری زنانه؛ شمار زیاد آرای مشکوک انداخته شده در یک محل رای گیری؛ و توزیع غیرعادی آراء در میان محلات رای گیری در داخل یک مرکز رای گیری. با این که اینها، معیارهای غیرمستقیم برای تخلف های احتمالی است، اما باید باعث تحقیق بیشتر محلات رای گیری خاص شود.

بی اعتمادی فراگیری در میان طیف وسیعی از شرکت کنندگان در انتخابات، به شمول کاندیداها، رهبران و فعالان احزاب سیاسی، ژورنالستان و بسیاری از شهروندان افغان نسبت به نهادهای انتخاباتی کماکان وجود دارد. این بی اعتمادی تا اندازه زیادی از تقلب گسترده که در سال گذشته پنهان باقی ماند و نیز از این برداشت که کار نهادهای انتخاباتی کشور مانند کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی، معروض به مداخله از سوی شخصیت های ملی و سیاسی محلی است ناشی می شود. این بی اعتمادی، افغان ها را از مشارکت وسیع در انتخابات کنونی بازداشت. با وجود این، در درازمدت برای تأمین استقلال این نهادها باید اقدامی صورت گیرد تا از کاهش حمایت از روند دموکراتیک در حال توسعه جلوگیری به عمل آید.

پروژه انتخابات تا اندازه ای به خاطر موجودیت تعداد زیاد کارت های جعلی و تقلبی رای دهی در برابر تقلب همچنان آسیب پذیر است. این مشکل از زمان نخستین انتخابات پس از طالبان در سال 2004 تاکنون دامنگیر این ملت بوده است. اصلاح روند ثبت نام رای دهندگان، یا ثبت نام مدنی، کماکان یک ضرورت مبرم است.

خشونت انتخاباتی- خشونت و تهدید به خشونت، هر بعدی از روند انتخابات را شکل داد. خشونت مانع از کاندیداها در انجام مبارزات انتخاباتی در بعضی از بخش های کشور شد و تکنیک های مبارزاتی را که به کار می گرفتند متأثر ساخت. خشونت مانع از استخدام مسؤلان انتخاباتی شد، بر تعیین مراکز رای گیری تأثیر گذاشت، مانع از انجام رای گیری در بیش از یک هزار مرکز رای گیری در سراسر کشور گردید و ناظران داخلی و بین المللی و نیز ناظران کاندیداها را از رسیدن به بسیاری از محلات رای گیری بازداشت.

مشارکت زنان. موانع بر سر راه حق مشارکت کامل زنان در روند سیاسی کماکان وجود دارد. هرچند زنان به شکل بی سابقه به عنوان کاندیداها، ناظران انتخاباتی، ناظران داخلی و مسؤلان انتخاباتی شرکت می کنند، آنها، اما، غالباً آماج ارعاب و خشونت قرار می گیرند. ناتوانی کمیسیون مستقل انتخابات در استخدام زنان به عنوان کارمندان انتخاباتی در بعضی از بخش های کشور خطر جلوگیری از دسترسی زنان به برگه های رای را به همراه دارد، به خصوص در بخش های که کمترین امنیت را دارد. زنان در برابر تخطی های انتخاباتی نیز آسیب پذیر ترند.

اداره انتخابات. آمادگی های کمیسیون مستقل انتخابات برای انتخابات ولسی جرگه بهبود چشمگیر نسبت به انتخابات گذشته را نشان می داد. برای مثال، کمیسیون مستقل انتخابات چندین تدبیر را برای کاهش تقلب رویدست گرفت که عبارتند از: برکناری تقریباً 6,000 مسؤل پیشین انتخاباتی که به دست داشتن در تقلب در سال 2009 مظنون بودند، و جا به جایی مسؤلان ولایتی و بعضی مسؤلان ولسوالی انتخابات به منظور دورکردن آنها از قدرت محلی و شبکه های روابط، از میان بردن امکان انتقال برگه های رای از یک محل رای گیری به محل رای گیری دیگر و قراردادن شماره های سریال خاص در اوراق رای برای کشف بهتر تقلب.

با وجود این، بعضی از مسایل اداری باقیمانده نیز باید مورد رسیدگی قرار گیرد. برای نمونه، حذف مراکز رای گیری براساس نگرانی های امنیتی و ضرورت جلوگیری از تخلفات انتخاباتی توجیه شد. اما بستن این مراکز ممکن است رسیدن به محلات رای گیری را برای بعضی رای دهندگان بالقوه مشکل یا غیرممکن ساخته باشد و برای کمک به مطمئن شدن از این که شمار زیادی از افغان ها از حق رای محروم نمی شوند، برنامه ریزی بهتر لازم است. به صورت کلی تر، در

انتخاب موقعیت ها برای محلات رای گیری شفافیت بیشتر باید وجود داشته باشد. برای نمونه، روشن نیست که از چه معیارها برای تعیین و تعداد محلات رای گیری در سراسر کشور کار گرفته شد و بعضی اقوام ممکن است بر این باور باشند که تعیین مراکز رای گیری تحت تأثیر ملاحظات سیاسی صورت گرفته است.

شکایات انتخاباتی. کمیسیون شکایات انتخاباتی چالش های عمده ای را در دوره قبل از انتخابات تجربه کرد. رئیس جمهور کرزی قانون انتخابات را با صدور فرمان ریاست جمهوری در ماه فیبروری 2010 اصلاح کرد. قانون جدید به وی صلاحیت می دهد تا تمام پنج عضو مرکزی کمیسیون و 113 عضو ولایتی این کمیسیون را تعیین کند. بر علاوه، صلاحیت اولیه برای رسیدگی به شکایات انتخاباتی به ولایت ها واگذار شد. تمرکززدایی کمیسیون شکایات انتخاباتی چالش قابل توجهی را در استخدام و آموزش کارمندان ولایتی و تهیه طرز العمل های جدید در اواخر سیکل انتخاباتی به وجود آورد. باید دید که پرسنل دارای منابع نسبتاً کم و فاقد تجربه خواهند توانست به حجم شکایت های متوقعه که در و بعد از روز انتخابات درج می شود به موقع و به شیوه غیرجانبدارانه رسیدگی کنند یا خیر.

بررسی صلاحیت نامزدان. هر چند چندین نامزد انتخاباتی، به شمول بعضی از برجسته ترین کاندیداها، به صورت وسیع به داشتن ارتباطات با ملیشه ها مظنون اند، ولی تعداد اندکی به دلایل داشتن ارتباط با گروه های مسلح غیرقانونی رد صلاحیت شدند. قانون 2010 انتخابات صلاحیت بررسی صلاحیت های نامزدان انتخاباتی را به کمیسیونی به رهبری کمیسیون مستقل انتخابات که متشکل از نمایندگان نیروهای ملی امنیتی افغانستان می باشد واگذار می کند. اما طرز العمل های این کمیسیون مبهم و نتایج بررسی صلاحیت پرسش برانگیز بود. این رویکرد به بررسی صلاحیت نامزدان اعتماد مردم بر روند انتخاباتی را کاهش می دهد.

متأسفانه، چندین مشکل که کماکان دامن گیر انتخابات افغانستان است- مانند روند ناقص ثبت نام رای دهندگان، موانع بر سر راه مشارکت زنان و نیاز به کسب استقلال کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخابات- از زمان نخستین انتخابات در 2004 و 2005 تا هنوز از سوی ناظران داخلی و بین المللی مستند شده است اما هنوز حل نشده است. اصلاحات همه جانبه انتخاباتی که دربرگیرنده تمامی مشارکت کنندگان کلیدی در روند انتخابات باشد برای تقویت اعتماد مردم بر روند انتخاباتی ملت واجد اهمیت است.

II. پیشنهادات

انسنتیوت دموکراتیک ملی و سایر گروه های نظارتی چندین پیشنهاد را در ماه اگست ارائه کردند. این پیشنهادها در ماه های بعد از آن انتخابات تصویب و به اجرا گذاشته شد. برای مثال، کمیسیون مستقل انتخابات زودتر در دوره انتخاباتی بودجه دریافت کرد. برنامه ریزی امنیت انتخابات بسیار پیش از انتخابات شروع شد و کمیسیون مستقل انتخابات ارزیابی امنیتی موقعیت تمام مراکز رای گیری را به موقع انجام داد. بر علاوه، به تمام کاندیداها فرصت داده شد تا در پروگرامی که به منظور کمک به آنها در فهم بهتر قانون و مقررات انتخابات و طرز العمل های مبارزات انتخاباتی برگزار شد شرکت کنند (1709 نامزد انتخاباتی از سراسر کشور در برنامه آشناسازی کاندیداها شرکت کردند). با وجود این، بررسی سطح بالای روند انتخابات که از سوی انسنتیوت دموکراتیک ملی پیشنهاد شده بود صورت نگرفت. این امر مایه تأسف است زیرا اصلاحات انتخاباتی کماکان یک دغدغه مبرم می باشد. سایر پیشنهاداتی که از سوی هیئت ناظر انتخابات 2009 انسنتیوت دموکراتیک ملی ارائه شده بود نیز نیاز به اقدام فوری دارد. این پیشنهادها عبارتند از: تأمین استقلال کمیسیون مستقل

انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی؛ اصلاح روند ثبت نام رای دهندگان؛ بررسی مناسب بودن سیستم رای واحد غیر قابل انتقال؛ و تلاش بیشتر برای استخدام کارمندان زن برای انتخابات و امنیت روز انتخابات.

پیشنهادهای ذیل در روحیه همکاری بین المللی ارائه می شود:

نظارت انتخاباتی

1. ولسی جرگه باید تعیین اعضای کمیسیون مستقل انتخابات را تأیید کند.

اعتماد مردم بر کمیسیون انتخابات منوط به این است که این کمیسیون در ظاهر و واقع به شکل غیرجانبدارانه عمل کند. تمام هفت عضو این کمیسیون از سوی رئیس جمهور بدون تأیید یا نظارت قوه مقننه تعیین می شوند. با این که کمیسیون مستقل انتخابات فعلی چندین اصلاح قابل توجهی را رویدست گرفت و به شیوه شفاف تر عمل کرد، ولی کنترل قانونی بر صلاحیت قوه مجریه در انتخاب اعضای کمیسیون برای مطمئن شدن از استقلال، بی طرفی و شایستگی این کمیسیون در سال های در پیش رو لازم است و با بهترین روش های بین المللی سازگار خواهد بود. در سال 2009، ولسی جرگه قانونی را به تصویب رساند که خواهان نظارت بیشتر قوه مقننه در گزینش اعضای کمیسیون بود، رئیس جمهور، اما، از تصویب این قانون پیشنهادی سرباز زد. یک روند تعیین مبتنی بر معیارهای واضح برای بی طرفی و شایستگی و ساختاری که اقدام مستقلانه را تضمین کند نیز باید بخشی از چارچوب قانونی باشد.

2. ولسی جرگه باید استقلال کمیسیون شکایات انتخاباتی را تأمین کند

اعتبار کمیسیون شکایات انتخاباتی، مانند کمیسیون مستقل انتخابات، به عملکرد مستقلانه و شفاف آن بستگی دارد. قانون انتخابات همزمان با نزدیک شدن انتخابات کنونی طی یک فرمان ریاست جمهوری تغییر داده شد تا به رئیس جمهور اجازه دهد که همه پنج عضو مرکزی و 113 عضو ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی را تعیین کند. تجدید نظر که براساس فرمان ریاست جمهوری در این قانون صورت گرفت از سوی ولسی جرگه رد شد. استفاده از صلاحیت رئیس جمهور، در کنار فقدان شفافیت در رسیدگی به شکایت ها در سطح ولایات به برداشت گسترده مبنی بر این که کمیسیون شکایات انتخاباتی از قوه مجریه مستقلانه عمل نمی کند، منجر شده است. نظارت در تعیین اعضای ملی و ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی لازم است. این نظارت می تواند شامل تصویب قوه مقننه یا همان گونه که در سال 2009 انجام شد، تعیین اعضای کمیسیون شکایات انتخاباتی از سوی نهادهای مختلف مانند کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان و دادگاه عالی، شود. پروسه تعیین مبتنی بر معیارهای واضح برای بی طرفی و شایستگی و ساختاری که اقدام مستقلانه را تضمین کند نیز باید بخشی از چارچوب قانونی باشد.

3. ولسی جرگه باید یک بازنگری همه جانبه در روند انتخاباتی انجام دهد

در ماه فبروری 2010، رئیس جمهور براساس حکم اضطراری ماده 79 قانون اساسی عمل کرد تا در چهارچوب قانونی برای انتخابات امسال تجدید نظر کند. ولسی جرگه این فرمان را رد کرد، مشرانو جرگه، مجلس سنای شورای ملی علیه این اعتراض فیصله کرد. چندین موضوع، مثل تعیین تمام اعضای کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی، که در این فرمان گنجانیده شده است، بحث برانگیز است و نیاز به بازنگری دارد. پیشنهادات مندرج در این بیانیه نیز می تواند ولسی جرگه را در تهیه یک دستور کار (آجندا) برای اصلاحات همه جانبه انتخاباتی کمک کند. بررسی ولسی جرگه باید براساس دیدگاه های طیف وسیعی از شرکت کنندگان، از جمله احزاب سیاسی و سازمان های جامعه مدنی صورت گیرد. کمک های بین المللی برای انتخابات آینده باید بر تحلیل عینی از این که اصلاحات انتخاباتی با معیارهای بین المللی سازگار است یا خیر استوار باشد.

رفتار انتخاباتی

4. حکومت افغانستان باید کسانی را که مسؤل خشونت های مرتبط با انتخابات و تخلف انتخاباتی می باشند قویا مورد پیگرد قانونی قرار دهد.

علاوه بر شورشیان که تلاش کردند انتخابات را مختل سازند، مواردی وجود داشت که حامیان نامزدان انتخاباتی مرتکب خشونت و ارباب شدند. این واقعه ها و نیز موارد خلاف کاری- مثلا تلاش ها برای استفاده از کارت های تقلبی یا جعلی -باید به موقع مورد تحقیق و پیگرد قانونی قرار گیرند. پولیس ملی و ریاست امنیت ملی افغانستان قبلا چندین نفر را که برای تخلفات انتخاباتی تلاش کردند یا مرتکب آنها شدند بازداشت کرده اند. این اشخاص باید به شدت مورد پیگرد قانونی قرارگیرند تا یک پیام غیرمبهم فرستاده شود که خلاف کاری در انتخابات تحمل نخواهد شد.

5. کمیسیون شکایات انتخاباتی باید گام های را برای مطمئن شدن از این که دفاتر ولایتی این کمیسیون طرز العمل های مشابهی را به اجرا می گذارند و به شیوه شفاف عمل می کنند، بردارد.

دسترسی به معلومات در باره شکایت های که درج شده است در میان دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی متفاوت بوده است. طرز العمل های که در پرداختن به شکایت ها به اجرا گذاشته شده است نیز در سطح ولایات ناسازگار بوده است. ایجاد طرز العمل های یکسان برای دسترسی به معلومات از دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی و اجازه دادن به شهروندان در تعقیب کردن روند رسیدگی به شکایت ها از مرحله درج الی نشر نهایی در سایت انترنتی کمیسیون شکایات انتخاباتی به افزایش اعتماد مردم بر روند رسیدگی به شکایات کمک خواهد کرد.

6. دسترسی زنان به محلات رای گیری باید بهبود پیدا کند.

مانند سال 2009، امسال نیز با کمبود کارمندان انتخاباتی و تلاشی کنندگان زن مواجه بود. این کمبود به خصوص در بخش های سنتی یا دارای کمترین امنیت کشور شدید است. مشکل در استخدام تلاشی کنندگان زن برای محلات رای گیری دست کم تا حدودی به خاطر سردرگمی در میان ارگان های حکومتی در مورد این که کدام یکی از آنها مسؤلیت عمده استخدام را به عهده داشت، می باشد. روشنی بیشتر در واگذار کردن این مسؤلیت لازم است. افزون بر این، ارتباطات بیشتر با سازمان های جامعه مدنی می تواند به کاهش کمبود کارمندان انتخاباتی و تلاشی کنندگان زن کمک کند. آموزش های عمومی بیشتر در باره حقوق و فرصت های مشارکت زنان در روند دموکراتیک افغانستان لازم است.

7. امنیت بیشتر برای کاندیداهای زن لازم است.

وزارت داخله مسؤلیت دارد امنیت نامزدان را تأمین کند، ولی نامزدان متعددی شکایت کردند که هرچند آنها تقاضای تأمین امنیت کردند، اما برای هیچ کدام تأمین نشد. نامزدان زن غالبا معروض به تهدید به خشونت اند و تلاش های بیشتر برای تضمین محافظت از آنان لازم است.

8. بررسی صلاحیت نامزدان انتخاباتی باید بر معیارهای ثابت و شناسایی مستقلانه افراد مسلح غیرقانونی استوار باشد.

اعتماد عمومی بر روند انتخاباتی در افغانستان به خاطر حضور رهبران مظنون ملیشه روی برگه رای و تهدید ضمنی که آنها متوجه رای دهندگان و نامزدان رقیب می کنند تضعیف می شود. احکام مندرج در قانون انتخاباتی که رهبران و اعضای گروه های مسلح غیرقانونی را از رقابت در انتخابات محروم می شمارد، اما، به دلیل ضعف در نظام عدلی-قضایی به صورت غیرمنظم به اجرا گذاشته شده است. بررسی صلاحیت انتخاباتی در آینده باید بر معیارهای واضحاً ثابت و شناسایی مستقلانه افراد مسلح غیرقانونی در نظر گرفته شود. تطبیق نابرابر احکام مربوط به بررسی صلاحیت نامزدان که در قانون انتخابات آمده است از اعتبار نهادهای انتخاباتی می کاهد و احکام بررسی صلاحیت نامزدان اگر نمی تواند به صورت نامتناقض و مؤثر به اجرا گذاشته شود باید متروک اعلام شود.

برنامه ریزی و طراحی انتخابات

9. سیستم های بدیل برای سیستم رای واحد غیرقابل انتقال باید بررسی شود

سیستم رای واحد غیرقابل انتقال که سبب شمار زیاد نامزدان مستقل می شود، این امتیاز را دارد که از سوی رای دهندگان به راحتی فهمیده می شود. این سیستم قبل از نخستین انتخابات پارلمانی افغانستان در سال 2005 - زمانی که خاطره های جنگ داخلی تازه بود و احزاب سیاسی غالباً مساوی با گروه های مسلح پنداشته می شدند- تصویب شد. با وجود این، اشکال سیستم رای واحد غیرقابل انتقال، که برای انتخاب اعضای ولسی جرگه و شوراهای ولایتی استفاده شد، به صورت روزافزون روشن شده است: نامزدان می توانند یک کرسی را با تعداد بسیار پایین آراء احراز کنند (چنانچه در سال 2005 در کابل مشاهده شد، جایی که نامزدی که آخرین کرسی شورای ولایتی را احراز کرد با 0.6 درصد آراء به دست آورد) و باعث دلسردی مشارکت رسمی احزاب سیاسی که می توانند گزینه های متمایز تر پالیسی برای رای دهندگان ارائه کنند، می شود.

10. سرشماری ملی باید به زودترین وقت ممکن انجام شود.

باوجود صلاحیتی که در توافق نامه بن برای ملل متحد در انجام سرشماری از جمعیت در نظر گرفته شده بود، هیچ سرشماری انجام نشده است. ارقام دقیق جمعیت لازم است تا کرسی ها در مجالس تقنینی به گونه درست تخصیص داده شود، به طراحی برنامه های انکشافی کمک کرد و به آمادگی ها برای انتخابات یاری رساند. انجام یک سرشماری به خاطر فقدان امنیت در چندین بخش کشور و به خاطر ترس از این که ممکن است تنش های قومی را برانگیزد کماکان با مانع مواجه است. عدم سرشماری سبب دسترسی نابرابر گروه های مختلف به محلات رای گیری در جامعه افغانستان می شود.

11. یک فهرست دقیق ثبت رای دهندگان و/یا ثبت مدنی باید تهیه شود.

افغانستان هیچگاه از فهرست دقیقی رای دهندگان، که ابزار مهمی جلوگیری از تخلف انتخاباتی است، برخوردار نبوده است. همزمان با نزدیک شدن انتخابات 2010، به طور وسیع گزارش داده می شد که کارت های تقلبی رای دهی در پاکستان و افغانستان چاپ می شود. موجودیت تعداد وسیع کارت های جعلی یا تقلبی انتخابات گذشته را نیز دربر داشته است و همچنان باعث تضعیف اعتماد مردم بر روند کنونی انتخابات می شود. در بسیاری از کشورها، فهرست رای دهندگان از یک فهرست جامع تر ثبت مدنی تهیه می شود. تذکره به تمام شهروندان نه تنها به رای دهندگان واجد شرایط براساس این کتاب ثبت مدنی داده می شود. در افغانستان تطبیق هردو سیستم با مشکلات مشابه لجستیکی و امنیتی مواجه می باشند. با وجود این، برای انتخابات بعدی، یا اصلاحات اساسی فهرست رای دهندگان یا تهیه یک کتاب ثبت مدنی لازم است تا باعث کاهش تقلب در انتخابات و کمک در آمادگی برای انتخابات

شود. در هر دو صورت، شفافیت، شمولیت و نظارت از سوی رقیبان سیاسی و سازمان های بی طرف شهروندان لازم خواهد بود و جلوگیری از صدور غیرقانونی کارت های شناسایی، و نیز تدابیر امنیتی، ضروری خواهد بود.

12. کمیسیون شکایات انتخاباتی باید به یک نهاد دائمی تبدیل شود.

توسعه ظرفیت کمیسیون شکایات انتخاباتی به دلیل این که یک نهاد دائمی نیست با مانع رو به رو بوده است. بلکه این نهاد همزمان با شروع هر دوره انتخاباتی از نو تأسیس و صلاحیت آن دو ماه بعد از تصدیق نتایج انتخابات منقضی می شود. این طول عمر کوتاه امکان وقت کافی برای استخدام و آموزش کارمندان، تهیه مواد، ایجاد طرز العمل های مدون اداری برای روند رسیدگی به شکایات و انجام تبلیغات عمومی مؤثر در باره فعالیت این کمیسیون، فراهم نمی آورد.

III. زمینه انتخاباتی

چهارچوب قانونی برای انتخابات

چهارچوب قانونی که بر انتخابات 2010 افغانستان حکومت می کند شامل قانون اساسی 2004 این کشور، قانون انتخابات که براساس فرمان ریاست جمهوری در ماه فبروری 2010 تعدیل شد و قانون 2009 احزاب سیاسی و مقررات و طرز العمل های 2010 کمیسیون شکایات انتخاباتی می شود.

فصل 1 قانون اساسی افغانستان به احترام به توافق نامه ها و معاهدات بین المللی، به شمول اعلامیه جهانی حقوق بشر تعهد می کند. ماده 21 اعلامیه جهانی حقوق بشر بیان می دارد که "اساس و منشأ قدرت حکومت، اراده مردم است. این اراده باید به وسیله انتخاباتی ابراز شود که از روی صداقت و به طور ادواری صورت پذیرد..." افغانستان اسناد عمده بین المللی که حاوی معیارهای انتخابات است را تأیید یا امضا کرده است. فصل 2 قانون اساسی حمایت از حقوق بنیادین و مکلفیت های لازم برای برگزاری انتخاباتی که با معیارهای بین المللی همخوانی داشته باشد را در نظر دارد. این حقوق شامل حق "انتخاب کردن و انتخاب شدن" و نیز حقوق آزادی بیان، اجتماع، سفر و تشکیل احزاب سیاسی می شود. ماده 156 قانون اساسی مبنای تأسیس کمیسیون مستقل انتخابات است.

فصل 5 قانون اساسی تأسیس شورای ملی به عنوان عالی ترین نهاد تقنینی را پیش بینی می کند. ماده 86 معین می کند که شورای ملی متشکل از دو مجلس خواهد بود: مجلس نمایندگان (ولسی جرگه) و مجلس اعیان (مشرانو جرگه). ماده 83 تصریح می کند که: ولسی جرگه از طریق انتخابات مستقیم از سوی مردم انتخاب خواهد شد؛ دوره کاری ولسی جرگه در 22 جون سال پنجم کاری ختم می شود؛ و انتخابات اعضای بعدی ولسی جرگه در خلال مدت 30 الی 60 روز قبل از این تاریخ برگزار می گردد.

در آغاز امسال، کمیسیون مستقل انتخابات مدعی بود که به خط زمانی انتخابات مندرج در قانون اساسی افغانستان پایبند خواهد بود و انتخابات ولسی جرگه را در ماه می برگزار خواهد کرد. با وجود این، کمیسیون مستقل انتخابات در اواخر ماه جنوری اعلام کرد که انتخابات به دلیل مسایل امنیتی، چالش های لجستیکی و بودجه ناکافی الی ماه سپتامبر به تأخیر انداخته خواهد شد.

نگرانی ها در باره توانایی نهادهای افغانستان برای برگزاری یک انتخابات قابل اعتبار به دنبال یک فرمان ریاست جمهوری که در 17 ماه فبروری 2010 صادر شد و قانون جدید انتخابات را نافذ کرد، افزایش یافت. از میان تغییرات کلیدی، این فرمان به رئیس جمهور این صلاحیت را اعطا می کند که تمامی پنج عضو کمیسیون شکایات انتخاباتی را تعیین کند - نهادی که نقش حیاتی را در افشای تقلب گسترده در انتخابات در سال 2009 ایفا کرد. ولسی جرگه این فرمان

را قریب به اتفاق آرا رد کرد، مشرانو جرگه اما مخالف این تصمیم ولسی جرگه رای دارد و این استدلال را پیش کشید که قانون اساسی پارلمان را از بحث روی تعدیلات در قانون انتخابات در آخرین سال دوره تقنینی منع می کند. رئیس جمهور کرزی دو خارجی، یوهان کریگلر، رئیس پیشین کمیسیون مستقل انتخابات آفریقای جنوبی و صفوت صدیق، عضو پیشین کمیسیون مستقل انتخابات عراق، را در کمیسیون شکایات انتخاباتی 2010 گماشت.

فصل 5 قانون انتخابات 2010 به انتخابات ولسی جرگه می پردازد. ماده 19 بیان می دارد که ولسی جرگه دارای 249 کرسی خواهد بود که 10 تای آنها به کوچی ها اختصاص داده می شود و بقیه بر 34 ولایت به تناسب جمعیت شان تفویض می گردد. ماده 22 تفویض کرسی ها به ولایت ها را تشریح می کند و کرسی ها در هر ولایت به کاندیداهای تعلق می گیرد که بیشترین تعداد آرا به خود اختصاص داده اند. کرسی های اختصاص داده شده برای نامزدان زن از این حکم مستثناست. اگر یک کاندیدای منتخب نتواند کرسی خود را اشغال کند، یا بنا بر هر دلیلی این کرسی را در جریان دوره کاری ترک کند، این کرسی به کاندیدای داده خواهد شد که از عین جنس (مرد یا زن) باشد و در مرحله بعدی بالاترین تعداد آراء را به دست آورده باشد، مشروط بر این که حداقل یک سال تا پایان دوره کاری ولسی جرگه باقی مانده باشد. اگر کاندیدا از عین جنس نباشد، در آن صورت قطع نظر از جنسیت، کرسی به کاندیدای بعدی که بالاترین تعداد آراء را به خود اختصاص داده باشد، داده می شود.

ساختار و مسؤلیت های کمیسیون مستقل انتخابات در فرمان شماره 23 ریاست جمهوری و قانون انتخابات ذکر شده است. کمیسیون مستقل انتخابات هفت عضو دارد که از سوی رئیس جمهور تعیین می شوند. کمیسیون به تهیه پالیسی می پردازد و بر آمادگی ها برای انتخابات نظارت می کند. کمیسیون مستقل انتخابات یک دارالانشاء دارد که ریاست آن به عهده امرکل انتخابات (رئیس دارالانشاء) می باشد و در 34 دفتر ولایتی فعال است.

سیستم انتخاباتی که برای انتخابات پارلمانی در افغانستان استفاده می شود سیستم رای واحد غیرقابل انتقال است که براساس آن هر رای دهنده می تواند در یک حوزه چند وکالتی برای یک نامزد رای دهد. این یک سیستم غیرمعمول است؛ این سیستم علاوه بر افغانستان در کشورهای معدود دیگر مانند اردن، مورد استفاده قرار می گیرد. درحالی که سیستم رای واحد غیرقابل انتقال این امتیاز را دارد که فرصتی برای کاندیداهای مستقل فراهم می کند تا در پی احراز مقام انتخابی باشند، اما این سیستم دارای شماری از معایب نیز است: باعث سقف بسیار پایینی برای انتخابات می شود (یک کاندیدا می تواند با کمتر از 1 درصد آراء یک کرسی را در کابل به دست بیاورد) و سبب دلسردی مشارکت احزاب سیاسی می گردد. سیستم رای واحد غیرقابل انتقال باعث شمار زیاد کاندیداها می شود. برای مثال، بیش از 650 نفر امسال برای احراز 33 کرسی ولسی جرگه اختصاص داده شده به ولایت کابل به رقابت پرداختند. نامزدان انتخاباتی در متمایز ساختن خود از همدیگر مشکل دارند و رای دهندگان غالباً نمی توانند ترجیحات معنا دار میان کاندیداها داشته باشند. در نتیجه، قومیت یا ارتباطات شخصی غالباً انتخاب های رای دهندگان را تعیین می کند.

قانون 2009 احزاب سیاسی- که تجدید نظر در قانونی است که در سال 2003 وضع شده بود- ثبت احزاب سیاسی در وزارت عدلیه را پیش بینی و احزاب سیاسی را ملزم می کند که 10,000 عضو از دست کم 22 ولایت کشور داشته باشند. قانون قبلی مستلزم حداقل 700 عضو بود و بیش از 100 حزب در انتخابات 2009 ثبت کرده بودند. در پیشاپیش انتخابات امسال، احزاب سیاسی باید مطابق شرایط تعدیل شده دوباره ثبت می کردند. تنها پنج حزب، از میان تقریباً 40 حزبی که درخواست های شان را به وزارت عدلیه تسلیم کرده بودند، توانستند قبل از وقت ثبت کنند تا بتوانند با اسامی کاندیداهای شان روی برگه رای درج شوند. تحلیل انستیتیوت دموکراتیک ملی نشان می داد که بیش از 25 درصد اعضای برحال پارلمان که برای انتخاب مجدد تلاش می کنند با احزاب سیاسی ارتباط دارند درحالی که کمتر از یک نفر در هر 10 کاندیدای جدید به صورت رسمی با احزاب ارتباط دارند.

اداره انتخابات

انتخابات 2004 و 2005 توسط بورد مشترک تنظیم انتخابات، که کارمندان آن را افراد بین المللی و افغان تشکیل می دادند، برگزار و به صورت عمده از سوی سازمان های ملل متحد حمایت می شد. بعد از آن انتخابات، بورد مشترک تنظیم انتخابات منحل شد و کمیسیون مستقل انتخابات مسؤلیت اداره انتخابات را به عهده گرفت. انتخابات 2009 نخستین انتخاباتی بود که به طور عمده تحت رهبری افغان ها برگزار شد. برنامه ریزی انتخابات امسال از سوی نهادهای انتخاباتی و حکومتی افغانستان انجام و تطبیق شد.

کمیسیون مستقل انتخابات هفت عضو دارد که از سوی رئیس جمهور تعیین می شوند. دوتای از این هفت عضو، در حال حاضر زن هستند، رئیس جمهور، رئیس و معاون رئیس را می گمارد. اعضای این کمیسیون و اعضای نزدیک خانواده های شان از فعالیت های سیاسی ممنوعند. در فیروزی 2009، ولسی جرگه قانونی را به تصویب رساند که تصویب اعضای کمیسیون را از سوی پارلمان لازمی می ساخت اما رئیس جمهور این قانون را وتو کرد.

تقلب گسترده به انتخابات 2009 آسیب رساند و مقامات انتخاباتی افغانستان برای جلوگیری از تخلف مشابه در سال 2010 تدابیری را رویدست گرفتند. کمیسیون مستقل انتخابات توجه خود را بر بهبود طرز العمل های رای گیری و برکناری کارمندی که به دست داشتن در تقلب سال گذشته مظنون بودند، معطوف داشت. این کمیسیون تقریباً 6,000 کارمندی را که در انتخابات سال 2009 کار می کردند در لیست سیاه قرار داد. همه 34 آمر ولایتی انتخابات در پست های ولایت های غیر از ولایت های خود شان تعیین شدند تا آنها را از قدرت محلی و شبکه های روابط دور و به مطمئن شدن از استقلال شان کمک کند. کمیسیون مستقل انتخابات پایگاه اطلاعاتی ای (دیتابیس) را برای 3,020 ناظم ساحوی خود ایجاد کرده است که شامل تذکره و تصاویر نیز می شود تا در صورتی که حکم تحقیق به خاطر تخطی های انتخاباتی داده شود به شناسایی آسان آنها کمک کند. قبل از روز انتخابات، کمیسیون مستقل انتخابات 114 ناظم را برکنار کرد و 100 ناظم دیگر را بعد از آن که کشف شد که با نامزدهای انتخاباتی رابطه دارند به ولسوالی های مختلف جابه جا کرد.

از تدابیر ضد چاپ جعلی برای بیش از 12.5 میلیون ورق رای که برای انتخابات امسال چاپ شده است استفاده شد. اوراق رای انفرادی و بسته های برگه های رای شماره های سریال به خصوص داشت. برای فراهم کردن امکان پیگیری انتقال مواد انتخاباتی، خریطه های برگه های رای و خریطه های نشان دهنده دست کاری کد گذاری شده بود. برای روز انتخابات، کمیسیون مستقل انتخابات مرکز تماس و بانک اطلاعات الکترونیکی را فعال کرد تا بر مراکز رای گیری که باز شدند نظارت به عمل آورد و از اضافه بعدی نتایج از محلات رای گیری که هرگز باز نشدند جلوگیری شود. رنگ برای انتخابات 2010 حاوی بیشترین نیترات نقره (silver nitrate) است که برای استفاده بر جلد انسان مصون است.

طرز العمل های امسال مشخص کرد که آراء هم به عدد و هم به کلمه در فرم های نتایج درج خواهد شد و نوار نشان دهنده دست کاری بر تمام چهار کاپی ورق های نتایج زده خواهد شد تا تغییر دادن معلومات تحریری را بعد از شمارش مشکل تر بسازد. فرم ها از هر مرکز رای گیری باید در یک خریطه نشان دهنده دست کاری گذاشته می شد و کارمند ولایتی انتخابات محتوای خریطه ها را با استفاده از برنامه آنلاین ثبت می کند که این امر به کارمندان امکان می دهد تا هرگونه تغییرات را زمانی که فرم ها به مرکز ملی نتایج کمیسیون مستقل انتخابات می رسد، مشاهده کنند. انتقال ناقص نتایج از دفاتر ولایتی، یا خریطه های نشان دهنده دست کاری مشتمل بر فرم های که غلط خانه پری گردیده برای تحقیقات بیشتر قرنینه می شود.

کمیسیون مستقل انتخابات با چالش های عمده در استخدام کارمندان انتخاباتی در بعضی از بخش های کشور مواجه بود. در بعضی ولایت های مانند پکتیکا، نبود متقاضیان واجد شرایط به خاطر سطح پایین سواد باعث شد که کمیسیون کارمندان را از ولایت های همجوار استخدام کند. برای پرکردن این خلاءها، مسؤلان کمیسیون مستقل انتخابات استراتژی استخدام خود را

بر دانشجویان دانشگاه و تازه فارغان متمرکز کرد. در روز انتخابات، این استراتژی به صورت خاص در کابل، جایی که کارمندان محلات رای گیری را پرسنل جوان تشکیل می دادند، هویدا بود.

در دوره قبل از انتخابات، معلومات در باره روند انتخابات از طریق ابزارهای گوناگون نشر شد. پیام های عمومی به زبان های دری و پشتو از طریق 10 کانال تلویزون و بیش از 30 ایستگاه رادیو ملی و نیز 80 رادیوی محلی که از سوی نیروهای بین المللی کمک به امنیت یا آیساف حمایت می شد، به نشر رسید. کمیسیون مستقل انتخابات 1،535 آموزش دهنده رای دهندگان را استخدام کرد تا در سراسر کشور در تیم ها فعالیت کنند و به رای دهندگان در مورد طرز العمل های انتخاباتی آگاهی دهند. بیش از شش میلیون پوستر، جزوه ها و برگه های رای نمونه چاپ و توزیع شد. کمیسیون مستقل انتخابات و شماری از وزارت خانه ها، به شمول وزارت حج و اوقاف، تفاهم نامه ای را برای نشر پیام های کلیدی انتخابات از طریق ملاها در جریان نمازهای جمعه امضا کردند. توافق نامه مشابهی با وزارت احیا و انکشاف دهات امضا شد تا پیام های انتخاباتی از طریق شوراهای محلی ولایتی نشر گردد.

فهرست نهایی مراکز رای گیری در سراسر کشور یک ماه قبل از روز انتخابات نشر شد. این یک بهبود قابل توجه نسبت به سال گذشته را، که فهرست تا حدی دیر نشر شد که بعضی رای دهندگان 24 ساعت قبل از روز انتخابات از محلات رای گیری بی خبر بودند، نشان می دهد. برای تهیه فهرست مراکز رای گیری 2010، نیروهای امنیتی افغانستان در همکاری با نیروهای بین المللی کمک به امنیت (آیساف) ارزیابی اولیه از تهدیدها انجام دادند تا موقعیت های رای را که از امنیت کافی برای رای گیری برخوردار بود مشخص کنند. کمیسیون مستقل انتخابات اعلام کرد که مواد انتخاباتی را به مراکز رای گیری که تحت حفاظت اردوی ملی و پولیس ملی نباشد انتقال نخواهد داد. فهرست نهایی، که در 18 سپتامبر نشر شد، دربرگیرنده 5897 مرکز رای گیری و 18762 محل رای گیری بود.

وزارت دفاع افغانستان در 1 سپتامبر بدون مشوره با کمیسیون مستقل انتخابات اعلام کرد که باید مراکز رای گیری بیشتر در ولایت های بادغیس، بغلان، فاریاب، غزنی و هلمند باز شود و مراکز بیشتر ممکن است قبل از روز انتخابات اعلام شود. مسؤلان کمیسیون مستقل انتخابات ابراز نگرانی کردند که نیروهای امنیتی افغان نمی توانند امنیت شمار بیشتر محلات رای گیری را تأمین کنند و این که افزایش مراکز رای گیری فشار غیرلازم را در زمانی که مسؤلان کمیسیون تلاش می کنند که کارمندان انتخاباتی کافی استخدام، آموزش و مستقر کنند، وارد می کند. بعد از جلسه ای میان رئیس جمهور کرزی و رهبری کمیسیون مستقل انتخابات در 4 سپتامبر، اعلان شد که فهرست 18 آگست نهایی است، هر چند کمیسیون مستقل انتخابات حق دارد که در صورتی که شرایط امنیتی وخیم تر شود مراکز بیشتر را بسته کند.

بعد از اعلام فهرست نهایی از سوی کمیسیون مستقل انتخابات، بعضی از کاندیداها به تعیین مراکز رای گیری اعتراض کردند. برای مثال، سیاست مداران هزاره استدلال کردند که مراکز در بخش های معین امن باز خواهد شد تا مردم شان را از رای دادن جلوگیری کنند. فضل احمد معنوی رئیس کمیسیون مستقل انتخابات بیان داشت که مراکزی که امسال در موقعیت های امن باز خواهد شد در سال گذشته آرای بسیار اندک داشت. در جنوب و شرق، کاندیداها و رسانه های محلی استدلال کردند که بسته شدن محلات رای گیری مشارکت رای دهندگان را کاهش خواهد داد.

کمیسیون مستقل انتخابات برای نظارت بر انتخابات به 355814 ناظر کاندیداها؛ 1192 نماینده حزب سیاسی؛ 304 خبرنگار؛ 1250 مشاهد داخلی و 1090 ناظر بین المللی اعتبار نامه داد. حضور افزون تر مشاهدین و ناظران به افزایش اعتبار روند انتخابات کمک می کند.

شکایات های انتخاباتی

کمیسیون شکایات انتخاباتی براساس ماده 61 قانون انتخابات 2010 تأسیس شد. این نهاد مسؤلیت تحقیق در مورد اعتراضات و شکایات های که قبل از تصدیق نتایج انتخابات درج می شود را به عهد دارد. فرمان ریاست جمهوری حق دادگاه عالی، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان و نماینده ویژ سرمنشی ملل متحد در تعیین دو عضو ملی و سه عضو بین المللی این کمیسیون را گرفت. در عوض، به رئیس جمهور صلاحیت داد تا تمامی پنج عضو این کمیسیون را بگمارد. سه عضو ملی و دو عضو بین المللی در ماه اپریل 2010 تعیین شدند و مقررات این نهاد- که مقررات تعدیل شده 2009 بود- بر ساختاری که در آن دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی صلاحیت اولیه را در مورد شکایات ها دارند تأکید ورزید. 113 عضو ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی مانند پنج عضو مرکزی این کمیسیون در سطح ملی، امسال نیز از سوی رئیس جمهور کرزی تعیین شدند.

کمیسیون شکایات انتخاباتی می تواند اخطار بدهد، تقاضای اقدام اصلاحی بکند، برگه های رای را باطل اعلام کند یا جریمه ای به مبلغ الی 500000 افغانی (تقریباً 10000 دالر آمریکایی) وضع کند. کمیسیون شکایات انتخاباتی نیز صلاحیت دارد دستور شمارش مجدد را صادر، حذف کاندیداها را تجویز یا تخطی کنندگان را از استخدام در کمیسیون انتخابات برای 10 سال تحریم کند. بر علاوه، کمیسیون شکایات انتخاباتی می تواند یک حزب سیاسی یا کاندیدا را اگر اعضا یا حامیان شان مرتکب تخطی های انتخاباتی شوند از رقابت در آینده محروم کند. کمیسیون شکایات انتخاباتی می تواند یک قضیه را برای تحقیقات بیشتر یا اقدام عدلی-قضایی به نهاد مربوطه افغانستان نیز ارجاع دهد.

براساس قانون انتخابات 2010، کمیسیون شکایات انتخاباتی و دفاتر ولایتی آن 120 روز قبل از انتخابات ایجاد و دو ماه بعد از تصدیق نتایج منحل می شوند. کمیسیون شکایات انتخاباتی به عنوان یک نهاد موقت، با دشواری های حفظ کارمندان و مهارت نهادی رو به رو بوده است. بسیاری از اعضای دفاتر ولایتی این کمیسیون و کارمندان آنها در روند شکایات انتخاباتی کاملاً تازه واردند. در ولایت های مانند بلخ، فراه، لوگر، نیمروز و پروان تنها یک کارمند از سال 2009 باقی مانده است. چندین دفتر ولایتی دیگر کاملاً از کارمندان جدید تشکیل شده اند.

دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی با چالش های گوناگون مواجه می باشند. در دوره قبل از روز رای گیری، اکثر دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی تهدیدهای مستقیم دریافت کردند و اعضای این دفاتر در باره انتقام از سوی جنگ سالاران بعد از آن که این کمیسیون بسته می شود، نگران بودند. چندین دفتر ولایتی این کمیسیون در سراسر کشور با کمبود منابع رو به رو بودند- دفتر ولایتی کمیسیون در بلخ مجبور بود از ماشین های فوتوکپی عمومی برای انجام کارهای خود استفاده کند که این امر باعث نگرانی ها در باره حریمت روند می شد. رای دهندگان و نامزدان انتخاباتی در کندز، که یک ولایت کثیرالقومی است، از ترکیب کاملاً تک قومی دفتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی انتقاد می کردند.

کمیسیون شکایات انتخاباتی در 19 جون گزارشی را در مورد اعتراضات دریافت شده راجع به فهرست ابتدایی کاندیداها به نشر رساند. از آن تاریخ تا کنون هیچ گزارشی در مورد تعداد شکایات های که از سوی این کمیسیون مورد رسیدگی قرار گرفته یا معلق باقی مانده نشر نشده است. در دوره قبل از روز رای گیری، بعضی از دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی با میل تعداد شکایات های دریافت شده را با مشاهدان شریک ساختند؛ برخی دیگر به افشای هرگونه معلومات در کل بی میل بودند.

مقررات کمیسیون شکایات انتخاباتی تصریح می کند که تصامیم این کمیسیون راجع به شکایات ها به زبان های دری، پشتو و انگلیسی نشر خواهد شد و از طرق سایت انترنتی کمیسیون شکایات انتخاباتی در دسترس مردم قرار خواهد گرفت. تا امروز، هیچ فیصله ای نشر نشده است و سایت انترنتی این پیام را می دهد که تصامیم " در فرصت مناسب" نشر خواهد شد.

در دوره قبل از روز رای گیری، رای دهندگان و حامیان کاندیداها که در درج شکایت ها علاقه مند بودند اظهار داشتند که راهنمایی های اندکی از سوی دفتر های ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی ارائه شد. برخی اظهار داشتند که این رویکرد برای تأیید نکردن عمدی درج شکایت ها اتخاذ شده است. برخی دیگر مایوسی خود از این امر ابراز می کردند که زمانی که شکایت ها درج می شود، قضیه های جدی کنار گذاشته می شود درحالی که قضیه های جزئی در اولویت قرار داده می شود.

امنیت انتخابات

مانند انتخابات 2009 ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی، امنیت برای انتخابات سپتامبر در سه حلقه حفاظتی، که به عنوان دوایر متحدالمرکز یاد می شود، در جریان روند رای گیری برنامه ریزی شده بود. در حلقه داخلی، که نزدیک ترین حلقه به محلات رای گیری بود، پولیس ملی جا به جا شدند. حلقه دومی را اردوی ملی تشکیل می داند و حلقی بیرونی از نیروهای بین المللی کمک به امنیت که قرار بود نقش پشتیبانی و کمکی را برای حکومت افغانستان در صورت ضرورت ایفا کنند، تشکیل یافته بود. ردیف های فرعی در داخل حلقه متشکل از نیروهای بین المللی کمک به امنیت را نیروهای واکنش سریع و نیز مراقبت و کشف هوایی تشکیل می دادند. در دوره قبل از روز رای گیری، نیروهای بین المللی کمک به امنیت از برنامه ریزی پیش از پیش که امسال به اجرا گذاشته است و همکاری فزون تر با نیروهای امنیتی افغانستان خبر دادند.

درحالی که پولیس، خط مقدم دفاع در برابر شورش قلمداد می شود، ولی تخصصی شدن آنها یک روند بطی و پر مشقت بوده است. پیشاپیش انتخابات سپتامبر، به مأموریت پولیس اتحادیه اروپا در افغانستان وظیفه داده شد تا پروگرامی- مشابه آن چه که در سال 2009 به اجرا گذاشته شد- را برای آموزش 35000 پرسنل پولیس در سطح ولسوالی ها در مورد طرزالعمل های انتخاباتی، امنیت انتخابات و رفتار پولیس در روز انتخابات به اجرا بگذارد. این برنامه در همکاری با وزارت داخله افغانستان تطبیق شد و شامل افسران ارشد پولیس به عنوان آموزگاران می گردید. مأموریت پولیس اتحادیه اروپا در افغانستان همزمان با نزدیک شدن روز انتخابات، ابراز نگرانی کرد که اهداف این برنامه به خاطر عدم پاسخ گویی و ساختار ضعیف ارتباطات درونی وزارت برآورده نمی شود.

مانند سال گذشته، مشکلاتی در استخدام تلاشی کنندگان زن برای محلات رای گیری وجود داشت. بعد از اختلاف نظر طولانی میان کمیسیون مستقل انتخابات و وزارت داخله بر سر این که کدام ارگان دولتی باید مسؤلیت تلاشی کنندگان زن در 2010 را به عهده بگیرد، این وزارت و ریاست مستقل ارگان های محلی دستوری را در 25 آگست امضا کردند که به والی ها هدایت می داد تا در صورت امکان در همکاری با گروه های مدنی به استخدام 10000 تلاشی کننده زن بپردازند. به خاطر تأخیر عمده در اتخاذ این تصمیم و تطبیق یک پلان عملیاتی واضح، فقط 4750 تلاشی کننده زن تا روز انتخابات استخدام شدند.

در دوره پیش از انتخابات، گروه های شورشی، به شمول طالبان، دسراسر کشور بیانیه های هشدار آمیزی صادر کردند که می خواهند روند انتخابات را مختل سازند. در شمال، بعضی از گروه های مسلح مخالف، به شمول حزب اسلامی گلبدین حکمتیار، انتخابات را نامشروع می دانند و به رای دهندگان هشدار دادند که اگر در انتخابات شرکت ورزند، آسیب خواهند دید یا کشته خواهند شد. گروهی که خود را طالبان معرفی می کرد با پخش شب نامه های در بخش های از ولایت شمال غربی فاریاب به مردم هشدار داد که فقط برای رای دهندگان معین باید رای دهند. در ولایت های بغلان و کندز، بعضی از کاندیداها به طور مستقیم به گروه های متوسل شدند که خود را طالبان معرفی می کردند تا حملات در داخل حوزه انتخاباتی شان را کاهش دهند.

بعضی از گروه های مسلح مخالف نیز بیانیه های تهدید آمیزی صادر کردند و از خشونت کار گرفتند. چهار نامزد انتخاباتی قبل از روز انتخابات کشته شدند و چندین حامی کاندیداها تهدید شدند و گروه های مسلح مخالف در مورد انجام حملات در روز انتخابات هشدار دادند. گروه های که خود را با طالبان مرتبط می دانستند نیز مخالفت ویژه خود را با مشارکت زنان

ابراز داشتند. انستیتیوت دموکراتیک ملی دریافت که بعضی گروه‌های دیگر نیز در یک تلاش برای اعمال نفوذ بر نتیجه انتخابات سپتامبر از کاندیداها حمایت خود را اعلام کردند.

ثبت نام رای دهندگان

انستیتیوت دموکراتیک ملی از طریق هیئت ناظر انتخابات سال گذشته خود این نکته را برجسته ساخت که بدون سرشماری دقیق مسؤلان و ناظران انتخابات فاقد معلومات قابل اعتماد در مورد تراکم جمعیت و ترکیب قومی و جنسیتی جمعیت می باشند. در فقدان یک سرشماری، کنترل های دقیق بر ثبت نام رای دهندگان و ارقام مشارکت رای دهندگان ممکن نبوده است.

ثبت نام رای دهندگان برای انتخابات گذشته به تعداد زیاد کارت های تقلبی منجر شد. به دنبال انتخابات 2005، مقامات انتخاباتی و دولتی برای این که صحت فهرست رای دهندگان را تضمین کنند تصمیم گرفتند که لیست ثبت نام رای دهندگان را با ثبت مدنی مرتبط بسازند. با وجود این، تلاش ها در اواخر 2008 و اوایل 2009 به به روز کردن تنها فهرست رای دهندگان از طریق تلاش های ثبت نام در سراسر کشور معطوف شد که به صدور 4.5 میلیون کارت رای دهی جدید منتج گردید. متأسفانه، هیچ مکانیسم مؤثری برای جلوگیری کسانی که قبلاً ثبت نام کرده بودند از اخذ کارت دوم رویدست گرفته نشد. این امر آسیب پذیری روند انتخابات در برابر دست کاری و تقلب را افزایش می دهد. پیشاپیش انتخابات امسال، نگرانی ها با گزارش های کاندیداها در مناطق جنوبی و شرقی مبنی بر اخذ کارت های تقلبی که در پاکستان چاپ شده است، افزایش یافت.

تلاش برای ثبت نام رای دهندگان برای انتخابات 2010 از 12 جولای الی 12 اگست به راه انداخته شد. 376081 شهروند دیگر، به شمول 52147 زن و 16920 کوچی، کارت رای دهی دریافت کردند. همان گونه که انستیتیوت دموکراتیک ملی سال گذشته خاطر نشان کرد، در بسیاری از بخش های کشور، تعداد کارت های رای دهی صادر شده فزون تر از نفوس تخمینی، به شمول کسانی که به سن قانونی رای دادن نرسیده اند، بوده است. در چندین بخش تعداد زنان ثبت نام شده با توجه به هنجارهای فرهنگی حاکم در این مناطق به گونه غیر موجه بالاست. غالباً بسیار بیشتر از تعداد مردان ثبت نام شده است. از آنجا که عکس در کارت های رای دهی زنان لازمی نیست، کارت های زنان ممکن است برای انداختن آرای تقلبی در روز انتخابات استفاده شود. چون که هیچ گونه تدابیری برای رسیدگی به این مسایل قبل از انتخابات 18 سپتامبر به اجرا گذاشته نشد، این نگرانی ها در مورد روند انتخاباتی 2010 همچنان باقی است.

بررسی صلاحیت نامزدهای انتخاباتی

اصلاح پروسه بررسی صلاحیت کاندیداها پست های سیاسی از انتخابات سال 2004 بدینسو به طور مکرر پیشنهاد شده است. با وجود این، روند بررسی صلاحیت نامزدان که با چندین چالش مواجه بوده چندین ماه طول کشیده است. در دوره قبل از روز انتخابات، نامزدان انتخاباتی از فقدان شفافیت در این پروسه شکایت کردند.

قانون 2010 انتخابات و مقررات کمیسیون مستقل انتخابات که در ماه مارچ 2010 تصویب شد مبنایی است برای تشکیل کمیسیون بررسی صلاحیت نامزدان انتخاباتی. این کمیسیون صلاحیت دارد که ثابت کند که یک کاندیدا رهبر یا عضوی یک گروه مسلح غیرقانونی است یا خیر. این کمیسیون از نمایندگان کمیسیون مستقل انتخابات، ریاست امنیت ملی، وزارت داخله و وزارت دفاع تشکیل شده است. کمیسیون بررسی صلاحیت مسؤلیت دارد فهرست کاندیداها را که با گروه های مسلح ارتباط دارند را به کمیسیون شکایات انتخاباتی ارائه کند. هرچند این کمیسیون شکایات انتخاباتی مسؤلیت انجام تحقیق در مورد مشارکت ادعاه شده یک کاندیدا در گروه های مسلح را به عهده ندارد، اما این کمیسیون مسؤلیت دارد که نامزدان را از اعتراضات باخبر سازد و فرصت پاسخ گویی را برای آنها فراهم آورد. کمیسیون شکایات انتخاباتی حکم نهایی را در مورد رد یا تأیید صلاحیت یک کاندیدا صادر می کند.

پیش از این امسال، کمیسیون بررسی صلاحیت اسامی 83 کاندیدا را برای رد صلاحیت به کمیسیون شکایات انتخاباتی ارائه کرد. تمام این 83 کاندیدا استیناف طلب شدند و اسنادی تهیه کردند که تصمیم کمیسیون بررسی صلاحیت را تکذیب می کرد. کمیسیون بررسی صلاحیت، به جای بررسی این استیناف خواهی ها، این معلومات را به راحتی به کمیسیون شکایات انتخاباتی انتقال داد. بعد از آن که کمیسیون شکایات انتخاباتی اصرار ورزید که این استیناف ها مورد تحقیق بیشتر قرار گیرد، کمیسیون بررسی صلاحیت نامزدان سپس 78 کاندیدای متهم را تبرئه کرد و فهرستی از 13 فرد - که هشت تن آنها کاملا جدید بودند- را برای رد صلاحیت به کمیسیون شکایات انتخاباتی تحویل داد.

کاندیدها و نیز ناظران داخلی و بین المللی نگرانی های خود را در مورد این روند ابراز داشتند. رئیس جمهور کرسی کمیسیون بررسی صلاحیت را فراخواند؛ و اندکی بعد از آن، کمیسیون بررسی صلاحیت فهرست دیگری به کمیسیون شکایات انتخاباتی ارائه کرد- اما این بار فهرست 26 نفر را که باید رد صلاحیت می شدند. کمیسیون بررسی صلاحیت بیان داشت که "غیرمعقول" خواهد بود که یک دوره استیناف خواهی برای کاندیداهای که جدیدا شناسایی شده اند اجازه داده شود؛ کمیسیون شکایات انتخاباتی، اما، اصرار ورزید که 48 ساعت برای استیناف خواهی در نظر گرفته شود. کمیسیون شکایات انتخاباتی در 7 جولای اعلام کرد که فهرست رسمی اسامی 31 کاندیدا را از کمیسیون بررسی صلاحیت دریافت کرده است که همه شان بعد از آن که نتوانستند شواهد کافی در دوره استیناف خواهی ارائه کنند رد صلاحیت شدند. کاندیداها تقلا کردند تا پروسه ای که براساس آن صلاحیت شان مورد بررسی قرار گرفته و شیوه های درخواست استیناف در مورد حکم های که علیه شان صادر شده اند را کشف کنند. شماری از کاندیداها باور دارند که آنها، نه در نتیجه شواهد، بلکه به خاطر تصمیم گیری تحکم آمیز یا احتمالا سیاسی رد صلاحیت شدند.

کمیسیون شکایات انتخاباتی بنابر دو دلیل عمده کاندیداها را رد صلاحیت می کند: (1) عضویت داشتن در، یا در کنترل داشتن، یک گروه مسلح غیرقانونی و (2) استعفا ندادن از پست دولتی در ظرف چارچوب زمانی تعیین شده. کمیسیون شکایات انتخاباتی حق دارد کاندیداها را بر اساس دلایل دیگر نیز رد صلاحیت کند. بیش از 80 نامزد قبل از روز انتخابات رد صلاحیت شدند.

مبارزات انتخاباتی

بیش از 2500 کاندیدا- به شمول نزدیک به 400 زن- در انتخابات امسال برای احراز 249 کرسی ولسی جرگه به رقابت پرداختند. نه درصد نامزدان انتخاباتی به صورت رسمی با یک حزب سیاسی وابسته بودند- اکثریت مطلق نامزدان مستقل بودند. 194 نفر یا 78 درصد از اعضای برحال ولسی جرگه برای انتخاب مجدد تلاش ورزیدند. تنها چهار ولایت از مجموع 34 ولایت، حداقل دو کرسی دارد که مورد رقابت اعضای درحال کناره گیری پارلمان نیست و فضای پرچالشی را برای بیش از 2300 کاندیدای جدید که به دنبال مقام انتخابی اند، به وجود آورده است.

انسیتیوت دموکراتیک ملی و گروه های ناظر از ادعاهای سواستفاده از منابع دولتی از سوی نامزدان، کارمندان مبارزات انتخاباتی و کارمندان دولتی در دوره مبارزات انتخاباتی در ولایت های مانند بدخشان، هرات و ننگرهار خبر دادند. این مسئله شامل استفاده از منابع حکومت محلی از سوی کاندیداهای می شود که با نمایندگان شهرداری ارتباط دارند. بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان و کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان نیز گزارش کردند که ادعا می شود که مسؤلان حکومت ولایتی در ولایت های پروان و پکتیکا از امکانات حکومت برای انجام مبارزات برای کاندیدای خاص استفاده کردند. برعلاوه، این سازمان ها خاطر نشان کردند که کمیسیون مستقل انتخابات و دفتر های ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی در تحقیق در باره شکایت ها یا مجازات کاندیداها به خاطر این تخطی های انتخاباتی ناکام مانده اند.

مانند انتخابات سال گذشته، فضا و پدیداری مبارزات انتخاباتی در سراسر کشور بسیار متفاوت بود. در بخش های امن تر رقابت های آشکار تر در انتخابات وجود داشت- در شهرهای کلان مانند کابل، مزار شریف و هرات، دوره مبارزات انتخاباتی شاهد استفاده وسیع از پوستره های رنگی و نیز تبلیغات کاندیداها در رادیو و تلویزیون بود. نامزدان جوان تر، به

خصوص در شهرها، از ابزارهای گوناگون، به شمول پیام تلفنی، رخ نما (فیس بوک) و تویتر (Twitter) کار گرفتند تا با رای دهندگان ارتباط برقرار کنند. در بخش جنوبی کشور، جایی که طالبان کسانی را که در انتخابات شرکت داشتند فعالانه هدف قرار می دادند، بسیاری از مبارزات انتخاباتی در داخل خانه های خصوصی صورت گرفت. مبارزات انتخاباتی علنی محدود بود و نامزدان حمایت رهبران قبیله ای و مذهبی را در پشت درهای بسته خواستار می شدند.

غرب (بادغیس، فراه، غور، هرات، نیمروز) نامزدان مبارزات انتخاباتی جدی را در مراکز ولایت ها به راه انداختند اما به خاطر نگرانی های امنیتی نتوانستند این فعالیت ها را در ولسوالی های دور افتاده انجام دهند. در دوره قبل از انتخابات، یک کاندیدا و پنج کارمند مبارزات انتخاباتی در خارج از شهر هرات کشته شدند که این امر باعث شد که رهبران محلی به حضور قوی تر نیروهای بین المللی کمک به امنیت در بخش های روستایی در روز انتخابات علاقه نشان دهند.

تراکم جمعیت عامل کلیدی ای در طراحی روش های مبارزات انتخاباتی بود: برای مثال، از آنجا که 25 درصد شهروندان این ولایت در شهر هرات زندگی می کنند، بسیاری از نامزدان این ولایت مبارزات خود را در مرکز ولایت متمرکز کرده بودند. شمار قابل توجهی از نامزدان، فعالان اجتماعی و رؤسای سازمان های غیردولتی بودند و از شبکه های ارتباطی خود برای انجام مبارزات انتخاباتی استفاده کردند. مشاهده شد که بسیاری از کاندیداهای امسال از ولایت هرات را تاجران تشکیل می دادند که به تمویل مبارزات انتخاباتی خود پرداختند.

شرق (کنر، لغمان، ننگرهار و نورستان) کاندیداها و رای دهندگان به حذف 81 مرکز رای گیری از مجموع 458 مرکز رای گیری (شامل 291 محل رای گیری از مجموع 1225 محل رای گیری) در ولایت ننگرهار از سوی کمیسیون مستقل انتخابات به خاطر نگرانی های امنیتی قویا واکنش نشان دادند. تصمیم کمیسیون مستقل انتخابات 14 تا از 22 ولسوالی این ولایت را متأثر کرد اما ولسوالی های شیرزاد (که 32 محل از 39 در آن حذف شده است)، حصارک (که 41 محل از مجموع 51 در آن حذف شده است) و خوگیانی (که 51 محل از مجموع 63 تا در آن حذف شده است) شدیداً متأثر شدند. نامزدان ابراز نگرانی کردند که جمع کثیری از رای دهندگان ممکن است به خاطر کاهش تعداد مراکز رای گیری از حق رای محروم شوند و از کمیسیون مستقل انتخابات خواستند که برگه های رای بیشتر به مراکزی که باز خواهد شد بفرستند. تحلیل انستیتیوت دموکراتیک ملی نشان می دهد که اگر سطح مشارکت مانند انتخابات سال 2009، به استثنای آرای که در تقطیش از شیرزاد، حصارک و خوگیانی حذف شد، باشد، در هر محل رای گیری بیش از 1000 رای دهنده باقی خواهند ماند.

جنوب و جنوب شرق (غزنی، هلمند، قندهار، خوست، پکتیا، پکتیکا، ارزگان و زابل)

با وجود تدابیر جدید جلوگیری از تقلب، کاندیداها، گروه های مدنی و رسانه های محلی پیش بینی می کردند که بی نظمی ها به اندازه یا بیشتر از بی نظمی های مستند سال گذشته خواهد بود. بیش از 3000 نفر از مجموع تقریباً 6000 کارمندی که بعد از انتخابات سال گذشته در سراسر کشور در لست سیاه قرار گرفتند، از ولایت های خوست، پکتیا و پکتیکا هستند. کمیسیون مستقل انتخابات امسال، کارمندان بیش از 20 نفر از مجموع 300 کارمند ولسوالی انتخابات در این منطقه را به خاطر داشتن ارتباطات با کاندیداها برکنار کرد.

نگرانی های امنیتی در جریان مبارزات انتخاباتی شدت یافت. در اواخر ماه جولای، انفجار بمبی باعث قتل یک کاندیدا در جریان انجام مبارزات انتخاباتی در یک مسجد در ولایت خوست شد. در ولایت پکتیا شب نامه ها علیه مشارکت در انتخابات هشدار می داد و تهدید می کرد که دکان های که پوسترهای کاندیداها را به نمایش می گذارد، آتش زده خواهد شد.

در ولایت قندهار، فعالیت های شورشیان توانایی انجام مبارزات انتخاباتی کاندیدا را متأثر کرده بود. سال گذشته، کاندیداها نتوانستند از 15 ولسوالی از مجموع 17 ولسوالی ولایت قندهار بازدید کنند و بسیاری از فعالیت های مبارزات انتخاباتی در مرکز ولایت انجام شد. امسال اکثریت کاندیداها به خاطر ناامنی، نتوانستند در بیرون از خانه های شان مبارزات انتخاباتی

خود را انجام دهند.

شمال شرق (بدخشان، بغلان، کندز، تخار) در دوره قبل از انتخابات، بعضی از کاندیداها به طور مستقیم به گروه های شورشی التماس کردند تا از انجام حملات در ولسوالی های معین خودداری ورزند. نامزدان ابراز نگرانی کردند که رای دهندگان به اخطارهای طالبان که به مردم گفته اند که در انتخابات شرکت نکنند، توجه خواهند کرد. کارمندان انستیتیوت دموکراتیک ملی که در ساحه کار می کنند و مسؤلان ملل متحد بیان داشتند که روشن نیست که التماس های کاندیداها موفق بوده است یا خیر.

خشونت ها، آمادگی ها برای انتخابات را به شدت مختل کرده است. بعضی از گروه های مسلح، به شمول طالبان، حزب اسلامی گلبدین حکمتیار، ملیشه های محلی و سازمان های تبهکار در ولایت های مانند کندز و بغلان فعال بودند. کاندیداها و کارکنان انتخاباتی تهدید و اختطاف شدند، از جمله دو ناظم ساحوی که تعهد کردند در برابر آزادی شان استعفا دهند. اکثریت مطلق کاندیداها ادعا کردند که نامزد مستقل می باشند و اغلب روابط حزبی را انکار می کردند. در عمل، سه حزب سیاسی عمده - جمعیت اسلامی، حزب اسلامی افغانستان و جنبش ملی - در منطقه از بسیاری از کاندیداها حمایت کردند.

شمال (بلخ، فاریاب، جوزجان، سمنگان، سرپل) کاندیداها و رای دهندگان نگران بودند که اگر قومندانان از نتیجه انتخابات راضی نباشند ملیشه ها ممکن است بر روند انتخابات اعمال نفوذ و ولایت را بیش از این بی ثبات کنند. آنها همچنین ابراز نگرانی کردند که نامزدان ناراضی در دوره پس از انتخابات، ممکن است از ملیشه ها برای حمله بر ساختمان های دولتی، کمیسیون مستقل انتخابات یا گروه های مسلح رقیب استفاده کنند. در شام 15 سپتامبر، گروه های مسلح مخالف، کاروانی را که مواد انتخاباتی را حمل می کرد مورد حمله قرار دادند. رای دهندگان این گروه های مسلح مخالف را به افزایش خشونت در منطقه متهم می کردند و بیان می داشتند که حوادث شورشی ممکن است ناظران کاندیداها و ناظران داخلی را از ورود به ولسوالی های معین و نظارت بر فعالیت ها در روز انتخابات دلسرد کند.

مناطق کوهستانی مرکزی (بامیان، دایکندی) در دوره قبل از روز انتخابات، کاندیداها، احزاب سیاسی و سازمان های جامعه مدنی به حذف 68 محل رای گیری از سوی کمیسیون مستقل انتخابات اعتراض کردند. کمیسیون مستقل انتخابات با این دست اندرکاران ملاقات کرد و توضیح داد که این حملات به خاطر سطح پایین مشارکت رای دهندگان در سال گذشته بسته می شود. نمایندگان احزاب سیاسی نیز شکایت داشتند که رای دهندگان قادر نبودند ثبت نام کنند زیرا کمیسیون مستقل انتخابات تیم های سیار ثبت نام رای دهندگان را در منطقه مستقر نکرده بود. سه حزب عمده هزاره محور - که عبارتند از حزب وحدت ملی، حزب وحدت اسلامی و حزب وحدت اسلامی مردم - از پایگاه قوی در بامیان برخوردارند. این احزاب سیاسی نقش کلیدی را در مبارزات انتخاباتی، تسهیل جلسات با رهبران صاحب نفوذ و فراهم آوری مواد ایفا کردند.

پایتخت (کابل) ولایت کابل با بیش از 650 کاندیدا بیش از یک پنجم کاندیداهای امسال را به خود اختصاص داده بود. این کاندیداها شامل شخصیت های ملی، روشنفکران و نمایندگان بخش های کوچک تر جامعه می شوند که بعضی شان از ولایت های که امنیت کمتر دارد نقل مکان کردند. با توجه به شمار کاندیداها، برگه رای در ولایت کابل باید 14 صفحه ای می بود. رای دهندگان و کاندیداها اظهار داشته اند که هر چند ولایت کابل بیشترین (33) کرسی را در ولسی جرگه به خود اختصاص داده است، اما آنها کرسی های معدودی را مورد رقابت راستین می دانستند. کاندیداها و مشاهدین داخلی گزارش دادند که امنیت در کابل اجازه انجام مبارزات انتخاباتی را در بسیاری از نقاط شهر می داد. رای دهندگان در مناطق روستای ولایت کابل، از تراکم پایین ناظران انتخابات و اعمال نفوذ بزرگان قبیله ای بر اداره کنندگان انتخابات نگران بودند.

مشارکت زنان

با این که نمایندگی زنان در ولسی جرگه تضمین شده است، زنان اما هنوز با چالش های عمده در احراز یک مقام رو به رو اند. قانون اساسی افغانستان 68 کرسی، بیش از ربع مجموع کرسی ها، را برای زنان اختصاص داده است که این امر درصد بالاتری زنان را در مجلس نمایندگان پارلمان افغانستان در مقایسه با بیش از 100 کشور دیگر جای می دهد. با وجود این، زنان با راه دشواری در انجام مبارزات انتخاباتی برای احراز یک مقام مواجه می باشند. پیشاپیش انتخابات سپتامبر، چندین نامزد زن از مواجهه با مداخله، ارباب یا خشونت- از سوی رقیبان مرد و زن- در جریان مبارزات انتخاباتی خبر دادند. این رویدادها از فحش شفاهی و پاره کردن پوسترها گرفته تا خشونت فیزیکی از جمله از سوی اعضای خانواده های شان را در بر می گیرد.

در جنوب و جنوب شرق، بسیاری از نامزدان زن به خاطر ترس از حملات نتوانستند به صورت علنی کمپین کنند. در عوض، آنها مبارزات انتخاباتی را از خانه های شان به نیابت انجام می دادند، به رای دهندگان تلفن می کردند، وابستگان مرد را برای ملاقات با حامیان و بدست آوردن کمک رهبران قومی می فرستادند. نامزدان زن از دریافت تلفن های تهدیدآمیز و پاره شدن نظم یا بدشکل شدن پوسترهای شان با رنگ سرخ خبر می دهند. در ولایت پکتیکا، طالبان کاندیدای زنی را یک روز بعد از آن که نامزدی خود را ثبت کرده بود ربودند و برای شش روز نگهداشتند. بعد از این حادثه، این کاندیدا از درج هرگونه شکایت در کمیسیون شکایات انتخاباتی یا نهادهای دیگر خودداری ورزید.

به رغم این همه خطر، شمار زیادی از کاندیداهای زن وارد رقابت شدند. هفت تن از 16 کاندیدا در ولایت زابل زن بودند- که بلندترین تناسب را در این ولایت نشان می دهد. یک کاندیدای برجسته و عضو برحال پارلمان در ولایت قندهار به انستیتیوت دموکراتیک ملی گفت که تهدیدها علیه کاندیداهای زن اهمیت ادغام بیشتر زنان در پروسه سیاسی را نشان می دهد. انستیتیوت دموکراتیک ملی مشاهده کرده است که بسیاری از کاندیداهای زن در 2010 توجه شان را بر به دست آوردن آراء از مردان و زنان معطوف داشتند.

براساس تحلیل انستیتیوت دموکراتیک ملی، دو کاندیدای زن در جنوب به احزاب سیاسی وابسته بودند، هرچند تمام کاندیداهای زن در این منطقه در برگه های رای به عنوان کاندیداهای مستقل درج بودند. بسیاری به انستیتیوت دموکراتیک ملی گفتند که هرچند انتخابات تحت محدودیت های عمده صورت می گیرد، ولی بازم نشانه ای مهم دموکراسی را بازنمایی می کند.

IV. روز انتخابات

روند رای گیری

مطابق گزارش های ناظران انستیتیوت دموکراتیک ملی سطح مشارکت رای دهندگان در افغانستان در سراسر کشور متفاوت بوده است. در مراکز شهری در شمال و مناطق مرکزی، تعداد نسبتاً بالای افغان ها رای دادند، در حالی که در شمال شرق، حضور رای دهندگان همزمان با افزایش خشونت در جریان روز رای دهی به سرعت کاهش یافت. با وجود تعدادی از حوادث امنیتی در شرق، محلات رای گیری مردانه در شهر های مانند جلال آباد مشغول باقی ماند. در جنوب و جنوب شرق، سطح مشارکت- به ویژه در میان زنان- در سراسر روز انتخابات پایین بود.

کمیسیون مستقل انتخابات در کنفرانس مطبوعاتی در شام روز انتخابات، اعلام کرد که از مجموع 5816 مرکز رای گیری در نظر گرفته شده 5355 تا در روز انتخابات باز شد. مطابق گفته کمیسیون مستقل انتخابات، 3,642,444 رای دهنده به شمول 1,423,875 زن و 79,046 کوچی در روز انتخابات شرکت کردند. انستیتیوت دموکراتیک ملی خاطر نشان کرد که 6.4 میلیون، به شمول 2,752,000 زن و 204,000 کوچی در انتخابات سال 2005 شرکت کرده بودند.

ناظران انستیتیوت دموکراتیک ملی گزارش کردند که مسؤلان انتخاباتی در بسیاری از محلات رای گیری از طرز العمل های رای گیری پیروی کردند و هیچ گونه مشکلات سازمان یافته یا گسترده را مشاهده نکردند. رای گیری به جز از بعض استثنا ها که در آن خشونت و تجمع رای دهندگان مشاهده شد، به شیوه منظم صورت گرفت. به جز از موارد منفرد ناظران گفتند که مسؤلان انتخاباتی کارت رای دهندگان را با دقت بررسی می کردند.

بعض نگرانی ها در باره کیفیت مواد موجود در محل رای گیری ابراز شد. مانند انتخابات 2009، کارمندان انتخاباتی در سراسر کشور با مشکلات ماشین های سوراخ کن که برای سوراخ کردن کارت های استعمال شده در نظر گرفته شده بود، مواجه شدند. در عوض، کارمندان انتخاباتی از قیچی ها استفاده کردند تا کارت های استعمال شده را علامت دهند و ناظران بیان داشتند که این مسئله باعث مختل شدن روند رای گیری به گونه معنادار نشد.

استفاده درست رنگ برای بسیاری از شرکت کنندگان در روند انتخاباتی به یک نگرانی تبدیل شد. ناظران انستیتیوت دموکراتیک ملی در شمال، غرب و مناطق مرکزی گزارش دادند که رنگ بر انگشتان رای دهندگان به گونه قابل اعتماد باقی نمی ماند. در ولایت های کندز و جوزجان، انستیتیوت دموکراتیک ملی مواردی را دریافت کرد که رای دهندگان از رنگ کردن انگشتان شان ابا می ورزیدند، در بعضی از موارد ادعا می شد که این مسئله به خاطر ترس از شورشیان است. در موارد دیگر، ناظران انستیتیوت دموکراتیک ملی رای دهندگانی را دیدند که می توانستند رنگ را پاک کنند و انستیتیوت گزارش های مشابهی از گروه های ناظر داخلی دریافت کرده است. در جریان اعلان های مطبوعاتی روز انتخابات، کمیسیون مستقل انتخابات با دفاع از کیفیت رنگ تأکید ورزید که اگر این رنگ بعد از تکان دادن محتوا به طور درست استفاده شود، پاک نمی شود. هنوز روشن نیست که مشکلات رنگ تاچه اندازه بر روند انتخابات تأثیر گذاشت.

ناظران انستیتیوت دموکراتیک ملی از سراسر کشور موارد کمبود برگه های رای را ثبت کردند. در ولایت های بلخ، سمنگان، کابل، بادغیس، کنر، تخار، بدخشان، بغلان، ننگرهار و خوست، ناظران انستیتیوت از ادعای محلات رای گیری مبنی بر ختم شدن 600 برگه رای شان، غالباً در ساعات اولیه بعد از ظهر، خبر دادند. انستیتیوت دموکراتیک ملی گزارش های دیگری از کمیسیون مستقل انتخابات و منابع دیگر در باره چندین مورد دیگر در جنوب شرق، شرق و جنوب و شمال دریافت کرد که کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات تقاضای اوراق رای اضافی در ساعت های اولیه کردند. حداقل یک گزارش که از سوی کمیسیون مستقل انتخابات تأیید شده است در باره تظاهرات رای دهندگان راجع به کمبود برگه های رای وجود داشت. بسته شدن قبل از وقت محلات رای گیری به خاطر کمبود برگه های رای باعث مایوسی و سردرگمی بسیاری از رای دهندگان گردید. ناظران انستیتیوت دموکراتیک ملی مشاهده کردند که در بعض موارد، محلات رای گیری بدیل باز شد تا برای رای دهندگان اضافی فرصت فراهم کند. در موقعیت های دیگر، مانند ننگرهار، به رای دهندگان گفته شد که محل رای گیری دیگری، گاهی در ولسوالی های نزدیک، پیدا کنند. هنوز مشکل است که تعیین کنیم که این کمبود برگه های رای، نتیجه محدودیت جدید بر تعداد ورق های رای در هر محل رای گیری، جابه جایی محلات رای گیری از بخش های شهری به بخش های روستایی بوده است یا پرکردن صندوق های رای.

گزارش ها در مورد کارت های جعلی و تقلبی از بسیاری از بخش های کشور دریافت شد. ریاست امنیت ملی از ضبط 22000 کارت و 66 مورد بازداشت به خاطر داشتن کارت های تقلبی در روز انتخابات خبر داد. ناظران انستیتیوت دموکراتیک در 15 ولایت (بلخ، فاریاب، بغلان، کاپیسا، هرات، ارزگان، کندز، کابل، لوگر، بامیان، دایکندی، ننگرهار، کنر، زابل و قندهار) رای دهندگانی را، که بسیاری شان زن بودند، مشاهده کردند که دارای کارت های رای دهی جعلی یا غیرمعتبر بودند یا برای استفاده از آنها تلاش کردند. به جز از دو مورد، این افراد از رای دادن جلوگیری و از سوی مسؤلان امنیتی بازداشت شدند.

در جریان نیم ساعت پایانی رای گیری، کمیسیون مستقل انتخابات محلات رای گیری که بعد از ساعت 12 ظهر باز شدند را برای 30 دقیقه تمدید کرد. در موارد انفرادی، ناظران از سردرگمی در باره تأخیر گزینشی خیر دادند که باعث تأخیر در بستن محلات شد. ناظران مشاهده در سراسر کشور کردند که بسیاری از مسؤلان انتخاباتی عموماً با طرز العمل های شمارش آشنا بودند. پیچیدگی های شمارش آراء برای بیش از 650 کاندیدا در کابل باعث شد که شمارش برای چندین ساعت بعد از بسته شدن محلات رای گیری خاتمه پیدا نکند. در بسیاری از مناطق، هیچ گونه مشکلات عمده گزارش نشد. هر چند بعضی از سردرگمی و موارد انفرادی تفاوت ها در تطبیق برگه ها در ولایت های بامیان، کابل و هرات خبر دادند. در تقریباً 13 درصد از روند شمارش که از سوی انستیتیوت نظارت شده است، کاپی های فرم های نتایج در اختیار ناظران کاندیداها قرار داده نشد یا به صورت عمومی نصب نگردید.

ناظران غیرحزبی و ناظران کاندیدا در بسیاری از محلات رای گیری که در سراسر کشور مورد نظارت قرار گرفت حضور داشتند. بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان با فرستادن تقریباً 7000 ناظر در سراسر افغانستان بیشترین شمار ناظران را در روز انتخابات مستقر کرد. در ولایت کابل، ناظران کاندیداها و مشاهدان به تعداد بالا حضور داشتند که این امر باعث می شد که رؤسای محلات رای گیری وقت نشستن هر ناظر در داخل محل رای گیری را محدود کنند. انستیتیوت دموکراتیک ملی از محدودیت های غیرمعتاد از سوی مسؤلان کمیسیون مستقل انتخابات در کمتر از 1 درصد محلات نظارت شده خبر داد.

خشونت در روز انتخابات

خشونت ها و تهدیدهای خشونت مرتبط با انتخابات در منطقه های گوناگون در سراسر افغانستان گزارش شد که بر مشارکت رای دهندگان، ناظران کاندیداها و ناظران انتخابات تأثیر گذاشت. کمیسیون مستقل انتخابات از 93 مورد حمله مستقیم بر مراکز رای گیری و این که 153 مرکز به خاطر حوادث یا نگرانی های امنیتی در روز انتخابات بسته شد، خبر داد. دست کم 30 تن از افراد ملکی، مسؤلان انتخاباتی و نفرات امنیتی کشته شدند. دو ناظر بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان در روز انتخابات اختطاف شدند. کارمندان و ناظران انستیتیوت دموکراتیک ملی به طور مستقیم شاهد حوادث، به شمول حملات راکتی، انفجار مواد منفلقه جاسازی شده و حملات نارنجک در یا نزدیک مراکز رای گیری و تبادل آتش سلاح های سبک میان گروه های مسلح مخالف و نیروهای امنیتی بودند. بسیاری از این حوادث باعث تأخیر در رای دهی، بستن شدن مراکز رای گیری و کاهش مشارکت رای دهندگان شد. انستیتیوت گزارش های دریافت کرد که از خشونت های که از سوی حامیان نامزدان انتخاباتی اعمال شده است خبر می داد. ادعا می شود که در ولسوالی امام صاحب ولایت کندز، حامیان یک کاندیدا، کاندیدای رقیب را در یک مرکز رای گیری مورد لت و کوب قرار دادند و سپس بر گروهی از رای دهندگان آتش گشودند. در ولایت قندهار، یک فروند راکت به دفتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی اصابت کرد. در شام 18 سپتامبر، وزارت دفاع در همان کنفرانس مطبوعاتی با کمیسیون مستقل انتخابات گزارش داد که 305 عمل شورش در روز انتخابات صورت گرفت.

ارباب رای دهندگان در اشکال گوناگون، از جمله آزار کارمندان انتخاباتی از سوی گروه های مسلح، افراد مسلح در محلات رای گیری و این که کاندیداها یا حامیان شان با زور رای گیری را مختل کردند، دیده شد. به نظر نمی رسد که این گونه ارباب سازمان یافته باشد اما مشاهده شد که شدیدترین حوادث در شمال شرق، شرق و جنوب شرق بوده است.

مشارکت زنان

مانند سال گذشته، ناظران گزارش دادند که مشارکت زنان در این انتخابات در بسیاری از موقعیت ها به طور قابل ملاحظه پایین بود. به دلیل کمبود کارمندان، چندین مرکز رای گیری در سراسر کشور تلاشی کنندگان زن نداشت. شماری از ناظران

زن افغان تأکید کردند که ممکن است حضور کارمندان مرد در محلات رای گیری زنانه مانع رای دادن زنان شده باشد. ناظران انستیتیوت دموکراتیک ملی مشاهده کردند که کارمندان مرد در 11 درصد محلات رای گیری زنانه که مورد نظارت قرار گرفت، حضور داشتند و بیشترین کارمندان مرد در محلات رای گیری زنانه در شرق، جنوب و جنوب شرق بودند.

شکایات های انتخاباتی

کمیسیون شکایات انتخاباتی در شام 18 اکتوبر بیان داشت که 126 شکایتی که به صورت رسمی درج شده از دفاتر ولایتی خود دریافت کرده است. کمیسیون شکایات انتخاباتی همچنین خبر داد که 300 شکایت دیگر به صورت شخصی (شفاهی) یا از طریق تلفن در دفاتر ولایتی و تقریباً 1000 شکایت در دفتر مرکز درج شده است. این کمیسیون اما بیان داشت که فقط شکایت های کتبی مورد تحقیق قرار خواهد گرفت. ناظران انستیتیوت دموکراتیک ملی در ولایت های بزرگی مانند هرات گزارش کردند که بیش از 400 شکایت (شفاهی و کتبی) به دفتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی آورده شده است. آنها همچنین بیان داشتند که فرم های شکایت برای حوادث انفرادی به رای دهندگان و ناظران نامزدان از سوی کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات داده نشد.

هیئت ناظر انتخابات و فعالیت های آن

ارزیابی دقیق و جامع از هر انتخابات باید تمام ابعاد روند را مد نظر قرار دهد و هیچ انتخاباتی را نمی توان مجزا از بستر سیاسی که انتخابات در آن صورت می پذیرد بررسی کرد. از جمله عواملی که باید بررسی شود عبارت است از: چهارچوب قانونی برای انتخابات که توسط قانون اساسی تعیین می شود، به شمول قانون انتخابات و قوانین مربوطه؛ توانایی شهروندان برای اخذ و دریافت اطلاعات کافی و دقیق تا براساس آن انتخاب های سیاسی خود را داشته باشند؛ توانایی رقابت کنندگان سیاسی برای سازمان دهی و ارتباط با شهروندان به منظور به دست آوردن حمایت شان؛ رفتار رسانه ها در پوشش دادن کاندیداها و مسایل؛ آزادی که شهروندان و رقابت کنندگان سیاسی در سهم گرفتن در روند سیاسی و انتخاباتی بدون ترس از ارباب، خشونت یا انتقام به خاطر انتخاب های شان دارند؛ اجرای روند ثبت نام رای دهندگان؛ حق نامزد شدن در انتخابات؛ رای گیری، شمارش، جدول بندی نتایج، انتقال و اعلام نتایج؛ رسیدگی به شکایات های انتخاباتی؛ و به کار گماشتن کسانی که برحق انتخاب شدند. باید گفت که هیچ چهارچوب انتخاباتی کامل نیست و همه روندهای انتخاباتی و سیاسی چالش هایی را تجربه می کنند.

انستیتیوت دموکراتیک ملی از رای دهندگان، مسؤلان انتخاباتی، نامزدان، رهبران احزاب سیاسی، ناظران داخلی انتخابات و فعالان مدنی به خاطر همکاری شان بی نهایت سپاسگزار می کند.

معلومات تماس

برای دریافت معلومات بیشتر، لطفاً با اشخاص زیر در تماس شوید:

در کابل، اندی ام.ای. کمپیل، شماره تلفن: 79 813 7023 (0) 93+، آدرس ایمیل: acampbell@ndi.org،

یا یوسف رشید، شماره تلفن 93(0)796534986+، ایمیل آدرس – yrashid@ndi.org

و در صورت تماس با همکاران واشنگتن دی سی لطفاً با خانم کایتی گیست شماره تلفن: 796074608 (0) 93+، آدرس ایمیل: kgest@ndi.org